

Gaarde, og disse ere blevne folgte til Bilde fremmede. Spørgsmaalet om, hvorvidt disse Godfers Fæstere ere berettigede til efter den tidnævnte classenske Disposition at erholde Arvefæste paa deres Gaarde, eller hvorvidt de efter den ligesaalidt omtalte Forlikningsfrivelse af 1810 ere berettigede til at udnævne blandt deres nærmeste Slægtninge deres Efterfølgere, disse Spørgsmaal have været under Domstolenes Kjendelse, som rigtignok ikke faldt ud i Faveur af Bønderne; men derfor troer jeg dog ikke, at det vilde være unyttigt eller unødvendigt, at en saadan Commission som den af mig foreslaaede blev nedsat; i alt Fald vil det tjene til at berolige den oplyste og virkelig i mange Henseender høist skadelige Stemning, som for Tiden virkelig findes paa disse Godser, og efter min Formening ikke saa ganske uden Grund. Huusmændene paa disse Godser have ligesaalidt som Gaardmændene Grund til at rose sig af nogen skaansom Behandling. Af et Huus med 3 Tønder Lands Tilliggende forlanges der 500 Rbd. i Arvefæste, og 4 Tønder Byg i aarlig Afgift men da den Mand, hvem dette blev tilbudt, naturligtviis ikke kunde skaffe disse mange Penge, og det vilde jo ogsaa være altfor droit at betale for et Huus med 3 Tønder Lands Tilliggende, saa har han for at faae Huus seet sig nødsaget til at give 100 Rbd. i Indfæstning, og 24 Rbd. om Aaret. Den Fornøielse at slide med Jordens Dyrkning, den kan han naturligtviis faae, naar han vil, men at faae Noget for sit Elid, den Fornøielse vil han neppe opnaae. Jeg troer saaledes efter hvad her er anført, i det Mindste haaber jeg det, at Bønderne have havt god Grund til at forlange denne Commission nedsat, thi at der, som en æret Rigsdagsmand sagde i forrige Session ved en lignende Leilighed, at der er Ugler-i-Mosen, det er der vist ganske utvivlsomt. Til disse saa Bemærkninger skal jeg paa dette Stadium af Sagen indfrænke mig, idet jeg beder det ærede Thing at ville frænke denne Sag sin særdeles Opmærksomhed, og tillade, at den bliver videre fremmet.

B. Christensen: Jeg skal tillade mig at understøtte det Forslag, den ærede Rigs-

dagsmand fra Falster (Sidenius) har gjort. Det er maaskee en af de mærkeligste Sager, man har hertillands, den Stilling, hvori det classenske Fideicommisses Fæstere ere blevne holdte i 2 Mennefsalder. Det var den afdøde Classens Billie, at hans Bønder skulde gives en arvelig Besiddelse af Stederne, det var hans Billie, at de skulde behandles godt, og at man i alle tvivlsomme Tilfælde skulde forstaae hans Disposition i deres Fordeel, og desuagtet have i 2 Mennefsalder disse Godfers Fæstere været behandlede saaledes, at ret mange private Godfers Fæstere have havt det langt bedre. Det er nu vist nok, at det ved Lands Lov og Ret er afgjort, at de ad den Vej ikke kunne indtale mod den nuværende Direction deres Ret efter Testamentet; men, naar man seer hen til, at Testator vilde, at Godserne ikke alene skulde forvaltes saaledes, at de gave Sikkerhed for de Capitaler, man deraf vilde vinde til andre almeennyttige Diemed, men ogsaa saaledes, at Bøndernes Velstand og Velvære omhyggeligt iagttages, er det ogsaa ganske vist, at disse Forfrister saa at sige fra den allerførste Begyndelse af ere blevne mere og mere i en stedse vorende Grad tilfidsatte, og jeg skulde mene, at det er et Særsyn, som man Gud skee Lov ikke ret ofte støder paa, at her, hvor Testators arveberettigede Slægtninge vare blevne udelukkede fra Arv i Faveur af almene Goder og i Faveur af Godsets Bondestand, her har man hele Tiden fundet og finder navnlig nu en Mand af Familien, af den udelukkede Linie, der fungerer med alle en Godseiers Herligheder og Rettigheder, og jeg skulde næsten troe, paa meget Lidet nær, med alle de samme Fordele og Emolumenter, som om han virkelig var Godseier. Man vil paa dette Gods finde ikke blot de samme overdrevne og stedse vorende Fordringer til Fæstterne, men man vil ved Siden deraf finde alle disse Drillierier og Uhyggeligheder, som Godseiere saa tidt gjøre sig skyldige i; man vil finde denne Godseier eller denne Mand af Familien, som er administrerende Directeur, med sine Hunde og sine Fagere og sine Processer om stude Hunde og sældet Bildt saagodt som paa det værste Gods i den Henseende i Landet. Seer man hen til Fundatsen, da vil